

Кузнецова І.О.

доктор мистецтвознавства

Сірак В.В.

студент

Національний авіаційний університет, м. Київ

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «РУХ В ДИЗАЙНІ»

Анотація. В даній статті були наведені результати аналізу наукових робіт, які тлумачать термін «рух» та «дизайн». Виділено основні аспекти, що всебічно розкривають поняття руху в різних галузях знань: фізиці (обертальний, прямий, кінематика), філософії (спосіб існування матерії), геометрії (переміщення), астрономії (обертання), біології (спосіб існування). Виділено три основні критерії визначення руху як матерії, процесу та явища. Встановлено означення терміну «рух в дизайні».

Ключові слова: термін «рух», дизайн, явище, процес, зміна.

Постановка проблеми. Термін «рух» віками досліджується в різних науках. У теорії композиції Пайпес визначає «рух» як один з основних елементів композиції, таких як точка, лінія, форма (пляма), колір, текстура, фактура, світло, час [11]. Якщо перші чотири елементи активно вивчаються, і кольору, наприклад, присвячена окрема дисципліна для вивчення в ВНЗ, то наступні чотири менш вивчені. Елемент «рух» як елемент композиції в дизайні практично вивчений вкрай мало.

Тому необхідно досліджувати насамперед сам термін «рух в дизайні». Визначення цього поняття принесе користь дизайну та дасть можливість активніше використовувати простір.

Аналіз попередніх досліджень: Визначення різних термінів важливе для порівняно молодій науки – теорії дизайну [3].

Рух та його прояви у дизайні вивчали автори даної статті, ними було виділено види руху та основні його особливості, проте саме поняття не було остаточно сформоване [4].

В геометрії, а саме в евклідовій геометрії, рух розглядається як певні аксіоми. 1) Рух ставить у відповідність точкам точки, прямим площинам, зберігаючи приналежність точок прямим і площинам. 2) Два послідовних рухи дають знову рух, і для всякого руху є зворотне. 3) Якщо дано точки і відповідні півплощини, обмежені продовженими променями, які виходять з точок, то існує рух [6].

Також рух став універсальним принципом у філософії Геракліта. Можливість руху заперечувалася Парменідом. Аристотель поділив рух на зміну у формі, і зміну (збільшення або зменшення) в розмірі. Діалектика, що розвивалася Гегелем, висувала три загальних закони всякого руху: боротьба протилежностей, перехід кількісних змін у якісні і заперечення заперечення [9].

Велика радянська енциклопедія дає низку варіантів пояснення терміну «рух».

Метою статті є визначити термін «Рух в дизайні».

Основна частина. Для загального та повного розуміння терміну «рух в дизайні» потрібно розглянути не одне визначення з різних галузей науки. Таке поняття

Табл.1 Прояв руху в галузях знань



не існує як звичайний вираз, його трактовка може мати двозначність. Розглядаючи окремо кожне поняття, суть вислову буде погано зрозумілою. Тільки вивчаючи комплексно і системно дані явища, можна дати чітке визначення.

По-перше, «рух в дизайні» з наукової точки зору – це явище. Розглядати рух можна лише загальною, тобто він здійснюється за рахунок певних об'єктів, дій, процесів, але результат – явище.

Визначення руху, як окремого утворення, можна розглядати у філософії, астрономії, геометрії, фізиці, біології, і виявити його в дизайні (табл.1).

Було досліджено та систематизовано прояви руху в найбільш поширених науках, в залежності від кількості проявів у кожній з них.

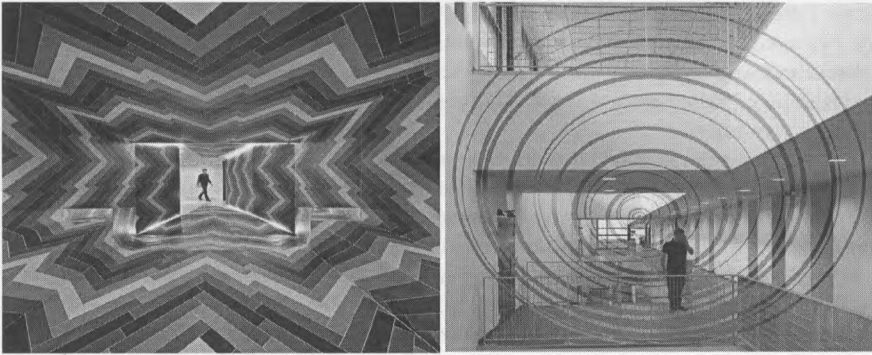
Проаналізувавши наукові праці з вищеперахованих дисциплін, було виділено основні аспекти, що стосуються руху та його приналежності до дизайну в цілому.

Для філософії характерні думки, що рух існує в різноманітних формах. Ф. Енгельс на різних рівнях системної організації матерії виділив декілька основних форм руху: механічна, фізична (теплова, електромагнітна, гравітаційна, атомна і ядерна), хімічна, біологічна, соціальна, географічна та математична.

Енгельс вважав, що рух – це зміна взагалі, проте розглядав його як матерію. Всі праці були направлені на класифікацію, на виокремлення та розуміння матеріального руху: « Матерія без руху так само немислима, як і рух без матерії. Тому рух так само несотворим і непорушний як сама матерія...» [7, С. 23].

Дж. Толанд та П. Гольбах вважали рух лише механічним переміщенням та взаємодією [7]. Кожен з них були праві у своїх висловлюваннях для практики життєдіяльності, адже рух передбачає зміну, навіть найпростішу та найнезначнішу, але зміну. Вона може залежати від стану об'єкта, мети його застосування, функціональності, тобто будь-яких його властивостей. Таке філософське визначення руху найближче до сфери дизайну.

Рух можна прослідити і в геометрії, тут він має чіткі особливості, якими нехтувати не можна. Це перетворення простору, що зберігає властивості фігур (розміри, форму). Це зміна положення тіла відносно будь-якої величини. Поняття руху сформувалося шляхом абстракції реальних переміщень твердих тіл [6]. Окремі напрямки дослідження поняття «руху» навіть для кожної певної науки можна по різно-



PuL.Sa.Te. Lily Jencks, Nathanael Dorent. Capitol Designer Studio. Лондон. 2013	17 Екцентричних кругів, Феліче Варніні. Франція 2010
--	---

Рис. 1 Зорове сприйняття руху в дизайні інтер'єрів

му класифікувати залежно від сфери призначення даної наукової дисципліни. Наприклад, лінія, знайома як один з елементів композиції у дизайні, утворюється в певних розділах геометрії за рахунок руху точки, поверхня (у контексті композиції поверхню можна розглянути як форму або проекцію поверхні як пляму) – за рахунок руху лінії по певному закону.

Рух — це зміна, але не обов'язково буквальна. Таке поняття може включати в себе розвиток, тобто прогрес, та зміну від більшого до меншого, регресивні властивості в залежності від ситуації та способу проявлення.

Стабільність та спокій можуть бути критеріями руху, але повільного, довготривалого. Стрімкий рух більш характеризуються динамічністю та мінливістю.

Дати однозначне визначення руху складно, адже він існує у матерії, просторі та часі. Рух матерії — це складне філософське поняття. Рух у просторі — геометричне. Рух у часі, частково розкривається в дизайні, так як час змінює стан предметів, або їх сприйняття. Час, як і рух, є мало дослідженим елементом в теорії композиції.

Дослідження руху у різних галузях знань дає більш глибоке розуміння основної ідеї руху. Функція руху залишається в будь-якому випадку — зміна.

Така зміна прослідковується і з точки зору біології. Рух — один із проявів життєдіяльності, що забезпечує організму можливість активної взаємодії з середовищем, зокрема, переміщення з місця на місце, захоплення їжі [1]. Психологія стверджує, що будь-який рух являє собою відповідь на чуттєвий подразник у вигляді сенсорної реакції. Рухи важко зрозуміти й пояснити без аналізу їхнього психічного змісту. Рухи впливають на об'єктивний предметний світ, змінюють його, й у цьому процесі змінюються самі, змінюють свій характер і свої властивості. Останнє може бути яскраво виражено в тактильному дизайні (зміна кольору поверхні від температури дотику, музичні сходи).

Рух в дизайні інтер'єру може залежати від способу його сприйняття. Найпростіше він сприймається зорово. Тобто рух — це видима композиційно спланована дія, або динамічне зображення, що сприймається як рух. Прикладом цього в дизайні інтер'єру може бути оп-арт та інсталяції-ілюзії (рис. 1)

Рух — це не лише фізичне «утворення», не просто моторна функція організму. Рух виконує людина, й результатом цього є не лише функціональні зміни стану, а зміна життєвої ситуації, предметний результат, зміна в психіці, яка у свою чергу впливає на характер руху, його швидкість, силу, темп, ритм, координованість, точність, пластичність.

Ці поняття близькі до дизайну, адже зі зміною (переміщенням) очікується не лише банальна зміна положення, а й зміна функції, форми, сприйняття. Кожен вид руху по різному впливає на психофізичний стан людини, тому його потрібно досліджувати у всіх інших гілках дизайну: графічному, промисловому, ландшафтному.

Визначень для дизайну є безліч, кожне з них ширше розкриває суть поняття. В. Л. Глазичев в книзі «Про дизайн» дав визначення дизайну: «Дизайн — форма організованості художньо — проектної діяльності, що виробляє споживчу цінність продуктів матеріального і духовного масового споживання» [2, С. 66].

За визначенням, яке дає українська радянська енциклопедія, «дизайн — це творча проектно-конструкторська діяльність, яка направлена на удосконалення предметного середовища, що оточує людину, і створюється засобами промислового виробництва». Тобто охоплює безліч сфер творчої, практичної роботи. Дизайн — це практична наука, що покликана для формування функціонального, гармонічного, технічно-естетичного існування об'єкту, або їх комплексу [8, С. 357].

До найбільш поширених визначень останнього часу зазвичай відносять те, що дається в довіднику Всеукраїнського науково — дослідницького інституту дизайну: «Дизайн — 1) за тлумаченням, прийнятим в 1964 р. міжнародним семінаром М. Брюгге, — це творча діяльність, що має на меті визначення формальних якостей промислових виробів. Ці якості включають і зовнішні риси виробу, але, головним чином, такі структурні й функційні взаємозв'язки, які перетворюють виріб у єдине ціле як з погляду споживача, так і з погляду виробника; 2) за сучасним тлумаченням — це науково-практична діяльність із формування гармонійного, естетично повноцінного середовища життєдіяльності людини і розроблення об'єктів матеріальної культури; 3) у практичному плані — це проектно-художня діяльність, що має на меті забезпечення високих споживчих якостей промислових виробів, товарів та послуг, а також створення зручного, естетично досконалого предметного середовища».

Висновки. Досліджено прояв руху в різних галузях науки та визначено термін «Рух в дизайні» — це явище, що передбачає певні зміни, прогрес, регрес об'єктів дизайну або їх сприйняття, або імітацію руху (зорова ілюзія) в залежності від вибраної галузі дизайну. Він може бути абстрактним та буквальним. Абстрактний стосується графічного дизайну, композиції, часу, а буквальний рух спирається на промисловий дизайн, дизайн інтер'єру.

Подальший напрямок дослідження. Планується ретельно дослідити рух, у всіх його проявах та вивчити його вплив на формування інтер'єрів, форми в цілому.

Література

1. Большая советская энциклопедия: в 7 т. / гл. ред. А. М. Прохоров. — 3-е изд. — М.: Сов. энцикл., 1972. — 30 т., 815-816с.
2. Глазичев В.Л. О дизайне / В.Л. Глазичев. — М.: Искусство, 1970. — 66с.
3. Кузнецова І. О. До питання використання терміну «гра» в дизайні / І. О. Куз-

- нецова, І. В. Джоболда // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. — Х.: ХДАДМ, 2011. — № 7. — С. 10-11.
4. Кузнецова І.О. Особливості руху в дизайні інтер'єрів / І. О. Кузнецова, В. В. Сірак // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. — Х.: ХДАДМ — 2013. — № 3. — С. 15-19
 5. Лавриненко В.Н. Философия: Учебник / В.Н. Лавриненко, Г.И. Иконникова, В.П. Ратников, М.М. Сидоров / 2-е изд., испр. и доп. — М.: Юристъ. 2004. — 520 с.
 6. Макаровская Т. Г. Изучение элементов четырехмерной евклидовой геометрии на факультативных занятиях в старших классах средней школы: автореф. Дис. ... канд. педаг. наук: 13.00.02 / Татьяна Григорьевна Макаровская. — Саранск, 1999. — 18 с.
 7. Маркс К., Энгельс Ф., Сочинения. 2-е изд. — М.: Государственное издательство политической литературы, 1961. — Т. 20. — 858с.
 8. Украинская советская энциклопедия. — К.: Главная редакция украинской советской энциклопедии, 1980. — Том 3. — 543 с.
 9. Хайдеггер М. Время и бытие / М. Хайдеггер — М.: Филио, 1993. — 503с.
 10. Чанышев А.Н. Трактат о небытии. Вопросы философии / А.Н Чанышев — N 10, 1990 — С.158-165.
 11. Pipes A. Foundations of art and design. — London: Laurence King Publishing, 2008.— 272 p.

Аннотация.

И.А. Кузнецова, В.В. Сірак. К вопросу про определение термина «движение в дизайне». В данной статье были приведены результаты анализа научных работ, толкуют термин «движение» и «дизайн». Выделены основные аспекты, всесторонне раскрывают понятие движения в различных областях знаний: физике (вращательное, прямой, кинематика), философии (способ существования материи), геометрии (перемещения), астрономии (вращение). Выделены три основных критерия определения движения как материи, процесса и явления. Установлено определение термина «Движение в дизайне». **Ключевые слова:** термин «движение», дизайн, явление, процесс, изменение.

Annotation.

Kuznetsova, V. Sirak. To a question about the definition of “movement in design.” This article presented the results of the analysis of scientific papers, interprets the term “movement” and “design”. The basic aspects comprehensively reveal the concept of motion in various fields: physics (rotational, direct kinematics), philosophy (the mode of existence of matter), geometry (displacement), astronomy (rotation). Three main criterion for determining the movement as a matter of the process and phenomenon. Installs the definition of “movement in the design.”

Key words: the term “movement”, design, event, process change.

ZBIÓR
RAPORTÓW NAUKOWYCH

Najnowsze badania naukowe.

Teoria, praktyka

Poznan

30.03.2015 - 31.03.2015

Część 1

СБОРНИК
НАУЧНЫХ ДОКЛАДОВ

Актуальные научные исследования.

Теория, практика.

Познань

30.03.2015 - 31.03.2015

Часть 1

U.D.C. 72+7+7.072+61+082
B.B.C. 94
Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103
e-mail: info@conferenc.pl

Cena (zl.): bezpłatnie

Zbiór raportów naukowych.

Z 40 Zbiór raportów naukowych. „Najnowsze badania naukowe. Teoria, praktyka„
(30.03.2015 - 31.03.2015) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»,
2015. - 104 str.

ISBN: 978-83-65207-05-0 (t.1)

Zbiór raportów naukowych. Wykonane na materiałach Międzynarodowej Naukowo-
Praktycznej Konferencji 30.03.2015 - 31.03.2015 roku. Poznan.
Część 1.

U.D.C. 72+7+7.072+61+082
B.B.C. 94

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane.

Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów.

Pisownia oryginalna jest zachowana.

Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach
należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

Obowiązkowym jest odniesienie do zbioru.

Warszawa 2015

ISBN: 978-83-65207-05-0 (t.1)

"Diamond trading tour" ©

10. Васюк І.І.....	41
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НОВІТНІХ МЕДІА У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ	
11. Дударевич І. К.	45
СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕДІАКОНТЕНТУ ТЬ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ	
12. Гурчіані Х. Д.	50
СПЕЦИФІКА НАПОВНЕННЯ ПРАЙМ-ТАЙМ НА НАЦІОНАЛЬНИХ КАНАЛАХ УКРАЇНИ В ДОКРИЗОВИЙ ТА КРИЗОВИЙ ПЕРІОДИ	
СЕКСЈА 8. ART (ИСКУССТВОВЕДЕНИЕ)	
13. Бойчук О. М.	54
ВНЕСОК ІВАНА ТА ЛЕВКА ГПШЬКИХ У РОЗВИТОК ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ ПІ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ	
14. Кузнецова І.О., Сірак В.В.	57
ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ “РУХ В ДИЗАЙНІ”	
15. Кузнецова І. О., Луганцева Д. А.	62
СХІДНОТРИПІЛЬСЬКИЙ КЕРАМІЧНИЙ ПОСУД УМАНЩИНИ: ХАРАКТЕРНІ РИСИ ФОРМОУТВОРЕННЯ	
16. Рудак О. М.	67
СУЧАСНІ МОНУМЕНТАЛЬНІ ХРАМОВІ РОЗПИСИ УКРАЇНИ. МАЛЯРСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ДРОГОВИЦЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ХУДОЖНИКІВ	
СЕКСЈА 12. NAUK MEDYCZNYCH. (МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ)	
17. Журавльов С.О., Кривенда В.С.	73
МЕХАНОТЕРАПІЯ ЯК ВИД ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ТЕРАПІЇ	
18. Винокурова О.М., Повидиш О.С., Анциферова Н.В.	76
ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЖИРНИХ КИСЛОТ І ЇХ ПРОГНОСТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ У ХВОРИХ НА ГОСТРИЙ ГЕПАТИТ В ТА ЙОГО РЕЦИДИВИ	
19. Лемешко В.А.....	80
К ВОПРОСУ О ФИЗИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ У ЛИЦ С ГЕМОРАГИЧЕСКИМИ ВЫСЫПАНИЯМИ	